

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Podpisnik: Jelka Pirkovič
Izdajatelj: Republika Slovenija
Številka certifikata: 53 05 da 9a 00 00
Potek veljavnosti: 27.03.2025
Čas podpisa: 13:18, 31.12.2020
Ref. št. dokumenta: 35012-169/2019/

Mestna občina Ljubljana
Oddelek za urejane prostora

glavna.pisarna@gov.si

Mestna občina
Ljubljana
Mestna uprava

Oddelek za
urejanje
prostora

Prejeto:	31-12-2020	Sig. z.:	ND
Številka zadeve:	3505-4/2018-265	Pril.:	
		Vredn.:	

ZV. 3504-4/2018-260

Številka: 35012-169/2019/28
Datum: 31.12.2020

Na podlagi poziva Mestne občine Ljubljana, izdaja Ministrstvo za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Ministrstvo) na podlagi 119. člena v povezavi s 110. členom Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17; v nadaljevanju ZUreP-2) in na podlagi 76. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg); v nadaljevanju ZVKD-1) naslednje

3. DOPOLNJENO MNENJE O VERJETNOSTI POMEMBNEJŠIH VPLIVOV PLANA NA KULTURNO DEDIŠČINO

OBČINSKI PODROBNI PROSTORSKI NAČRT 16 BARAGOVO SEMENIŠČE IN GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

1. Podatki o vlogi

MOL je z vlogo št. 3505-4/2018-260 z dne 4.11.2020, prejeto dne 5.11.2020, pozvala Ministrstvo, da izda tretje, dopolnjeno mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na kulturno dediščino in konkretne smernice za občinski podrobni prostorski načrt 16 Baragovo semenišče in Gospodarsko razstavišče (v nadaljevanju: OPPN).

K predmetnemu aktu je že bilo izdano mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na kulturno dediščino z dopisom št. 35012-169/2019/5 z dne 21.1.2020 in dopolnjeno mnenje z dopisom 35012-169/2019/18 z dne 30.6.2020.

Vlogi je bilo pripeto gradivo: Varianta A in varianta B - urbanistično arhitekturna opredelitev, oktober 2020, Ravnikar Potokar, arhitekturni biro d.o.o.

2. Podatki o kulturni dediščini

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani je kot enota stavbne dediščine pod evidenčno številko EŠD 337 vpisano v Register nepremične kulturne dediščine. Kompleks modernih funkcionalističnih paviljonskih betonskih stavb predstavlja izviren pristop k reševanju povojnega sejemskega prostora na mestu cerkve sv. Krištofa in pripadajočega mestnega pokopališča. Tehnološko napredno oblikovanje arhitekture je primerljivo z nekaterimi najsodobnejšimi inženirskimi načeli gradnje v svetu v petdesetih in šestdesetih letih 20. stoletja

Posamezni objekti v kompleksu so bili različno oblikovani in grajeni postopoma: Hala A je bila zgrajena leta 1958 za potrebe VII. Kongresa zveze komunistov Jugoslavije, paviljon Jurček leta 1960, Hala B leta 1961 in Hala C (štirje gobasti paviljoni) leta 1967. Gre za ikonično arhitekturo Ljubljane, ki je bila ravno zaradi svoje arhitekturne, tehnološke in urbanistične izjemnosti prepoznana kot dediščina.

Upoštevajoč razmere in ugotovitve družbe Gospodarsko razstavišče d. o. o. o prostorski stiski ter nefunkcionalnosti razstavnih površin, ki ne omogočajo optimalne rabe kompleksa sejmišča, ne nasprotujemo gradnji nove hale zunaj območja, ki je zavarovano kot stavbna dediščina.

Za odločanje o sprejemljivosti posegov smo se odločali na podlagi vrednotenja posameznih delov kompleksa, ki ga je pripravil ZVKDS OE Ljubljana:

Hala B predstavlja unikatno oblikovanje in tehnično inovacijo v času nastanka. Arhitekt Mihelič jo je leta 1961 zasnoval kot enovito oblikovano arhitekturno telo, nad katerim lebdi kot letalsko krilo oblikovana kovinska streha. Na strešno konstrukcijo iz jeklenih predalčnih nosilcev je obešen tehnični strop iz trikotnih montažnih nosilcev, med katerimi so nameščena svetila. Za časa načrtovanja je bila to izjemna, s svetovnimi trendi povezana gradnja pri nas. Postavitev paviljonov in način njihove gradnje je bila na vseh razstavah in sejmiščih manifest gradbene stroke – arhitekti in gradbeniki so ob teh priložnostih izrazili aktualne in najpomembnejše tehnične in oblikovalske pristope ter prikazali način in uporabo novih materialov.

Načrti za halo C so bili le del široko zastavljenega zazidalnega načrta območja Gospodarskega razstavišča, ki ga je arhitekt Milan Mihelič zasnoval leta 1965, hala C pa je bila zgrajena leta 1967. Arhitekturno je hala C sestavljena iz štirih enakih, v tlorisu kvadratnih enot dežnikaste oblike. Hala C ima zanimiv konstrukcijski sistem, ki so ga v času nastanka razvijali tudi po svetu. Gradnja z uporabljenimi materiali v tem času v Jugoslaviji ni bila splošno razširjena oz. je predstavljala prestižni presežek - glavni element je armiranobetonski steber, ki s pomočjo štirih horizontalnih nosilcev nosi osemkotno gobasto streho. Torej predstavlja prenašanje preproste in naravne dežnikaste oblike (to je gobe) v stabilen material, v arhitekturnem smislu pa hala postane multifunkcijski prostor, ki predstavlja večplastno tehnično in oblikovalsko inovacijo.

Odprti prostor s sestavinami zelenih površin, večjih in manjših tlakovanih ploščadi in fontane s skulpturo predstavlja kompleksno urejen trg, ki mora biti ohranjen kot povezovalni odprt prostor za dožemanje in funkcioniranje obdajajočih arhitektur, vendar sam po sebi ni ovrednoten kot dediščina. Varuje se torej funkcionalno zasnovo, niveleto ter namembnost in oblikovanost pripadajočih površin oblikovanega odprtega prostora v okviru kompleksa Gospodarskega razstavišča. Pozidava tega prostora, ki je oblikovan kot trg med posamičnimi paviljoni oziroma halami, bi pomenila prostorsko povsem spremenjene odnose med objekti ter degradacijo osnovne zasnove, ki osrednji trg vseskozi ohranja nepozidan.

3. Mnenje o dopolnjenih variantnih rešitvah

Dopolnjene variantne rešitve smo pregledali skupaj z ZVKDS OE Ljubljana (dopis 350-0023/2015-23 z dne 30.11.2020 in dopis 350-0023/2015-24 z dne 1.12.2020).

Po pregledu obeh predlaganih rešitev (varianta A in varianta B), ki smo ju prejeli, ugotavljamo da:

- obe varianti v splošnem upoštevata gradbeno črto, ki je zarisana kot meja območja varovanja in jo je ZVKDS postavil kot osnovo za dopustnost posegov,
- obe varianti zakrivata poglede na Miheličeve paviljone in v tem delu le formalno upoštevata zahtevo po odmikih,
- da obe varianti posegata vzhodno fasado Hale B, pri čemer smo mnenja, da je slepa stranska fasada manj pomembna za razumevanje arhitekturnih in urbanističnih vrednot modernizma,
- da varianta A ohranja del značilne »lebdeče« strehe objekta B, del pa nadomešča z novo, višjo arhitekturno strukturo, ki, na ta način rešuje zahtevo investitorja po dodatnem uporabnem volumnu,
- da varianta B odstranjuje obstoječo »lebdečo« streho, predvideva izenačitev višine celotne stavbe B z novim prizidanim delom in se celota zaključuje z enotno streho.

Varianta A ohranja materialno substanco obstoječih, varovanih paviljonov in se umika v prostor zunaj varovanega območja. Z dvigom gabarita nove stavbe nad obstoječo višino se osnovni paviljonski koncept Gospodarskega razstavišča nekoliko izgubi, vendar menimo, da predstavlja ustrezen kompromis med varovanjem območja in razvojnimi potrebami lastnikov.

Kritično pripombo pa imamo do umeščanja terase na obstoječo streho Hale B. Poseg po našem mnenju ni ustrezen, saj spreminja dobro tretjino lebdeče strehe, ki predstavlja bistvenih likovni element oblikovanja objekta in ga ob kakovostnem trgu pred objektom ni mogoče upravičiti.

Varianta B je po našem mnenju manj ustrezna, saj intenzivno posega v Halo B. Prednost te rešitve je sicer enovitost objekta, vendar je vprašanje, ali to odtehta uničenje strehe Hale B, ki je bila leta 1961 zgrajena po načrtih Milana Miheliča in predstavlja za tisti čas sodoben konstrukcijski dosežek. Poleg svoje konstrukcijske inovativnosti je streha pomemben del arhitekturno-prostorskega izraza, saj lebdi nad enovitim stavbnim telesom in ga tudi previsno nadgrajuje. S tem je streha postavljena v vlogo krone arhitekture in je bistven prostorski element celote.

Četudi bi bila nova streha na videz enaka obstoječi ali celo sprojektirana v sodelovanju z avtorjem Hale B, ne bi bila niti oblikovno inovativna, niti tehnološki ali konstrukcijski dosežek, za vedno pa bi izgubili avtentičnost. V osemdesetih letih so dvoranski prostor Hale B po višini razdelili na dve etaži z betonsko etažno konstrukcijo in to brez soglasja arhitekta Miheliča, kar je bilo označeno kot kršenje avtorskih pravic. Med prenovo hale leta 2005 je bila ta dodatna etaža odstranjena z namenom povrnitve objekta v prvotno stanje. Pozicija avtorja tedaj je bila torej vzpostavitev prvotnega stanja, in to v delu, ki nima tako pomembne vloge za celoten prostor GR, kot jo ima streha Hale B.

V zaključku opozarjamo še na en vidik poseganja v Gospodarsko razstavišče in sicer spoštovanje avtorskih pravic. Naše mnenje namreč ne nadomešča instrumentov varstva avtorskih pravic. Kompleks Gospodarskega razstavišča je bil dvakrat nagrajen s Prešernovo nagrado, prvič leta 1959 in drugič 1976, ko je prejel Milan Mihelič nagrado za dosežke na področju arhitekture, zato pričakujemo, da bodo avtorske pravice ustrezno zagotovljene.

4. Dopolnitev smernic v zvezi z zagotavljanjem varstva arheoloških ostalin

Varstvo arheoloških ostalin naj se zagotavlja na podlagi prvega mnenja št. 35012-169/2019/5 z dne 21.1.2020, h kateremu dodajamo naslednjo konkretizacijo. Na območju bo potrebno izvesti raziskave z:

- magnetno metodo (na okoli 7000 m²)
- georadarsko metodo (na 16.920 m²) in
- testnimi sondami (na 1090 m²).

V prilogah so podane njihove lokacije (so pa seveda možne tudi še dodatne spremembe) in sicer območje geofizikalnih raziskav, lokacije in dimenzije strojnih testnih sond in to na podlagi Franciscejskega katastra.

Cilj umestitve posameznih raziskav je raziskati območja, ki bodo nedvomno prizadeta z gradbenimi deli in na drugi strani ugotoviti, kam se širi rimsko grobišče proti vzhodu na območje Gospodarskega razstavišča, odkriti morebitni komunikacije iz glavne ceste proti vzhodu in pa preveriti ostaline cerkve sv. Krištofa in pripadajočega mestnega pokopališča.

Lep pozdrav,

Pripravila:

mag. Barbara Žižič
sekretarka

dr. Jelka Pirkovič
generalna direktorica
Direktorata za kulturno dediščino

Priloga: Grafični prikaz lokacij arheoloških raziskav

Poslati (po e-pošti):

- naslovnik
- MOP, Direktorat za okolje, SSPVO, gp.mop@gov.si
- ZVKDS OE Ljubljana, tajnistvo.li@zvkd.si

LEGENDA:

- - Obstoječi objekti
- - Obstoječe kleti
- - Geofizikalne raziskave
- - Pretekle arheološke raziskave

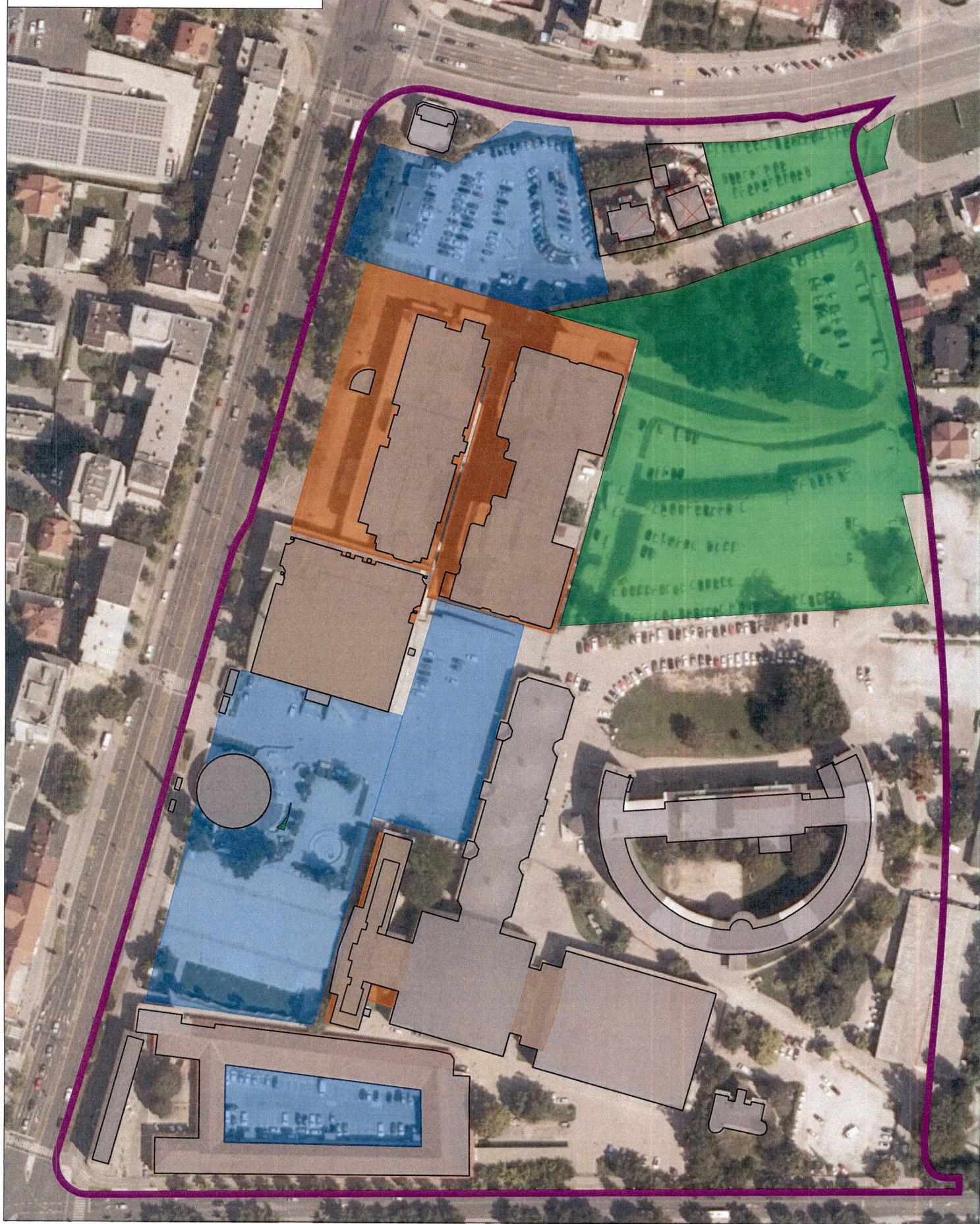
Priloga 1

Načrt geofizikalnih raziskav

8.maj.2020

0

100m

LEGENDA:

- Obstoječi objekti
- Obstoječe kleti
- Geofizikalne raziskave
- Predviden arheološki izkop
- Pretekle areološke raziskave

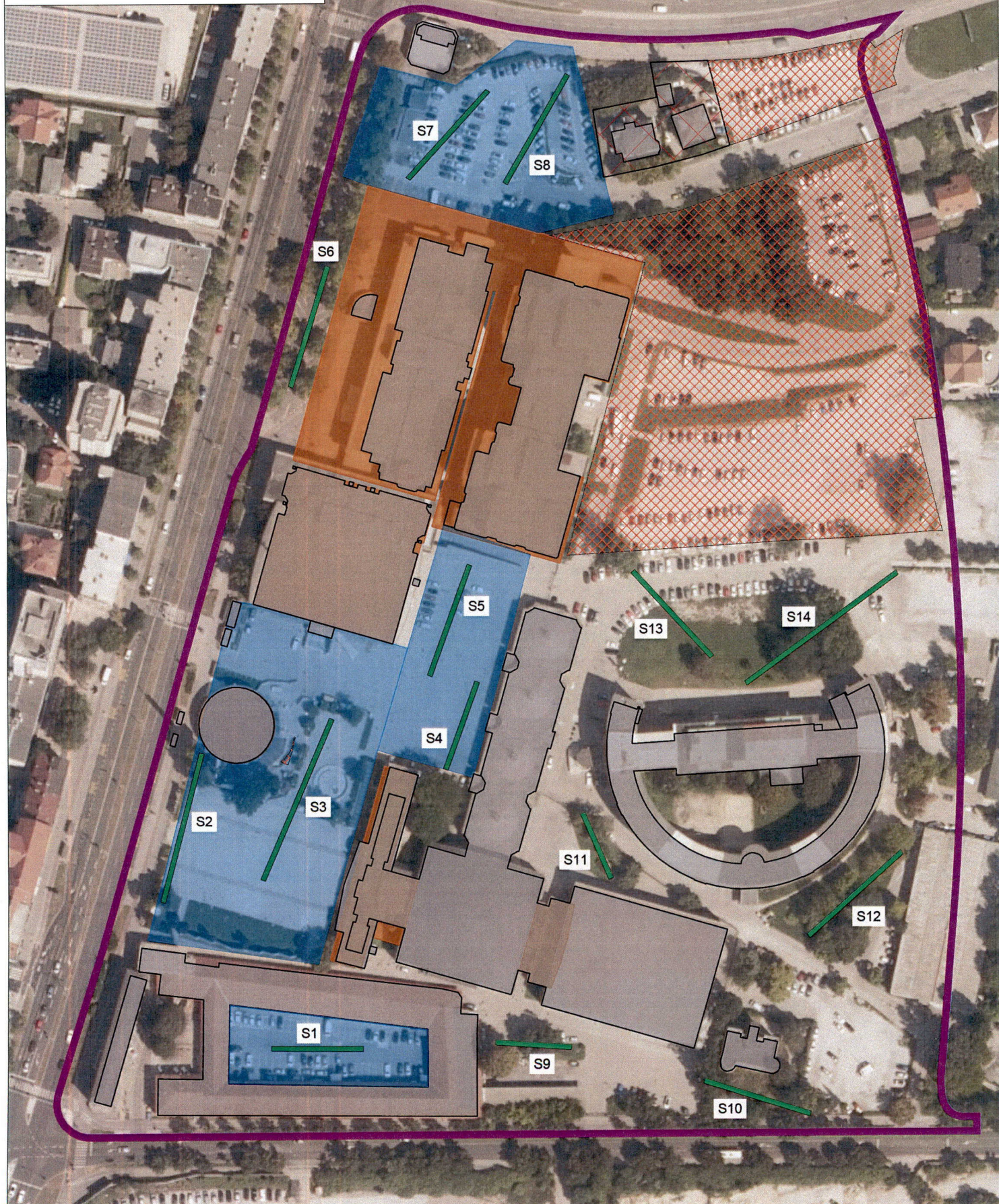
Priloga 2

Načrt lokacij arheoloških testnih izkopov

8.maj.2020

0

100m

LEGENDA:

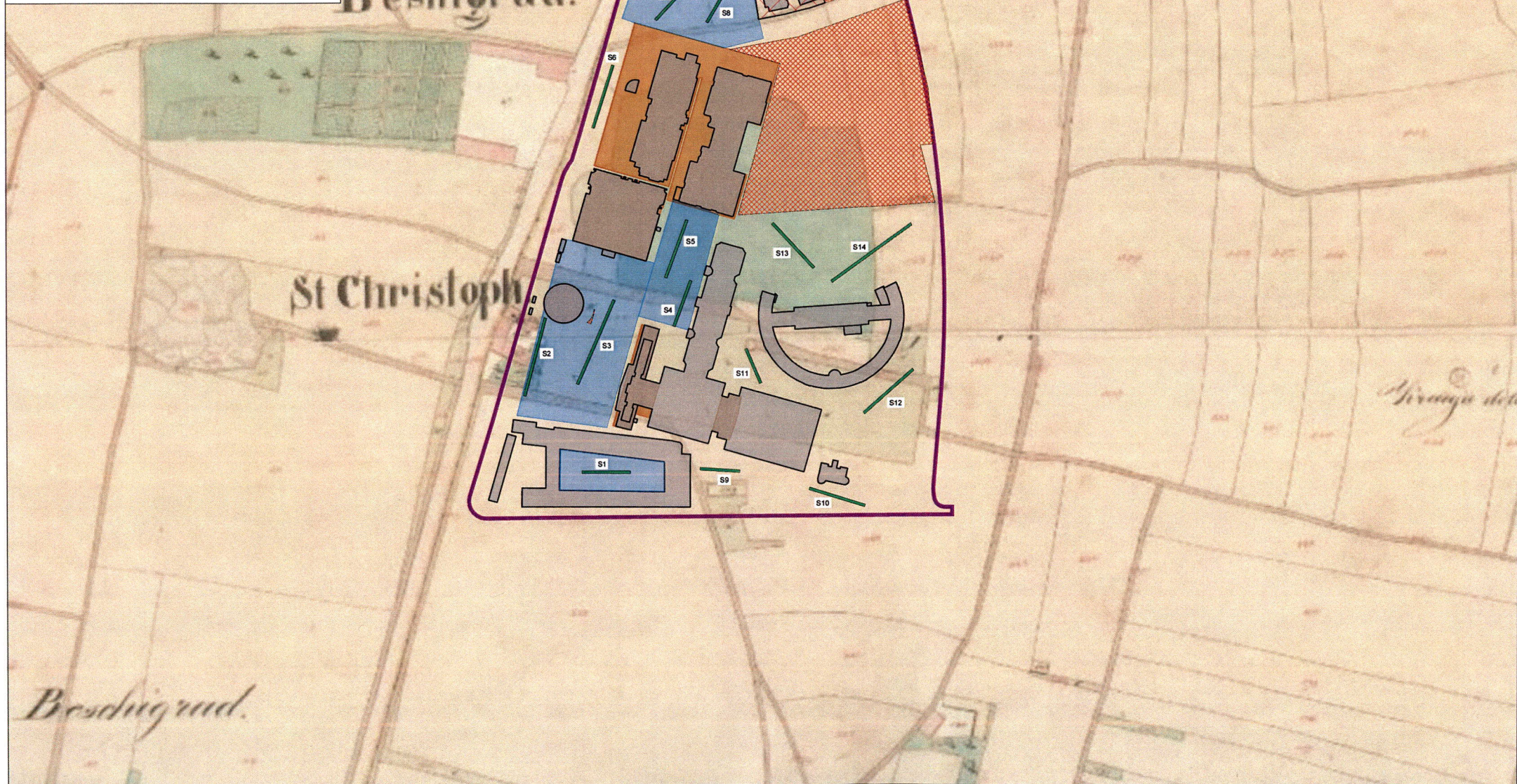
- - Obstoječi objekti
- - Obstoječe kleti
- - Geofizikalne raziskave
- - Predviden arheološki izkop
- - Pretekle areološke raziskave

Priloga 3

Območje arheoloških raziskav na Franciscejskem katastru

8.maj.2020

0 200m

Miryema Žagar

Od: Glavna Pisarna
Poslano: četrtek, 31. december 2020 14:39
Za: Urbanizem
Zadeva: FW: občinski podrobni prostorski načrt 16 Baragovo semenišče in Gospodarsko razstavišče - Mnenje o verjetnosti_OPPN 16 Baragovo semenišče_3. dopolnitev
Priloge: Baragovo_3_dopolnitev_verjetnost_31_P.pdf; Baragovo_3.dopolnitev_verjetnost_31.12.2020.docx; OPPN_16 GS - Priloge - Nacrti_skupaj.pdf

From: gp.mk@gov.si <gp.mk@gov.si>
Sent: Thursday, December 31, 2020 2:02 PM
To: Glavna Pisarna <glavna.pisarna@ljubljana.si>
Subject: občinski podrobni prostorski načrt 16 Baragovo semenišče in Gospodarsko razstavišče - Mnenje o verjetnosti_OPPN 16 Baragovo semenišče_3. dopolnitev

Sporočilo poslal(a): Barbara Žižič/MK/GOV

(See attached file: Baragovo_3_dopolnitev_verjetnost_31_P.pdf)(See attached file: Baragovo_3.dopolnitev_verjetnost_31.12.2020.docx)(See attached file: OPPN_16 GS - Priloge - Nacrti_skupaj.pdf)

To sporočilo je bilo poslano z uporabo posebne oznake v naslovu sporočila. Prejemniki, ki boste na to sporočilo odgovarjali preko elektronske pošte, morate to posebno oznako v naslovu sporočila ohraniti (na sporočilo odgovorite z uporabo funkcije »Odgovori« oziroma »Reply«)

--

This message has been scanned for viruses and dangerous content by [MailScanner](#), and is believed to be clean.